

1992-94

FAGPLAN
FOR
VIDEREUTDANNING
I
ANESTESISYKEPLEIE
BARNESYKEPLEIE
INTENSIVSYKEPLEIE
OPERASJONSSYKEPLEIE

92-94

HOVEDENHET A.

MÅL FOR HOVEDENHET A.

Hensikten med undervisningsopplegget er at spesialeleven:

- Forstår utviklingen av videreutdanning i sykepleie i et historisk og samfunnsmessig perspektiv.
 - Forstår vitenskapsteoretiske referanserammer og dets konsekvenser for sykepleiers fokus og verdigrunnlag.
 - Forstår hvordan menneskesyn og sykepleiesyn innvirker på utforming av teori og praksis.
-
- Identifiserer fellestrekk i teorier, begreper og metoder. Belyser konsekvenser for valg av disse i sykepleiens sammenheng.
 - Bidrar til utvikling av etisk handlingsberedskap.
 - Ajourfører og tilfører nye kunnskaper som har betydning for sykepleien.
 - Forstår konsekvenser av sykehusets, avdelingens og profesjonens tenkningsgrunnlag og mål.
 - Forstår de rammer som innvirker på sykepleietjenesten og hvordan institusjonshelsetjenesten og samfunn gjensidig påvirker hverandre.
 - Tar ansvar for lederskap innen fagfeltet.
 - Gir og mottar undervisning og veiledning i samsvar med sykepleietjenestens ideer, mål og metoder.

PEDAGOGIKK.

Hensikten med undervisningen er at spesialeleven:

- Har kunnskaper om pedagogiske grunnelementer.
- Har kunnskaper om faktorer som påvirker læring.
- Anvender kunnskapene i rollen som veileder til pasient og pårørende.
- Øker bevisstheten om den pedagogiske delfunksjon i sykepleiefaget.
- Kan formidle sitt fag.
- Blir bevisst sin egen læringsprosess.

Emner:

*	Hva er pedagogikk?	4 timer
	- Historisk perspektiv.- Pedagogikkens plass i sykepleien.- Hva er læring?- Hva skal vi lære - kunnskap, ferdighet og holdning.- Læringsprosess og læringsprodukt.- Hvilke faktorer påvirker læring?	Forelesning og gruppe
*	Pedagogiske tradisjoner og retninger.	2 timer
	- Menneskesyn og kunnskapssyn i forhold til instrumentell og helhetlig pedagogikk.- Ulike modeller / metoder. - formidlingsmodellen.- vekstmodellen.- dialogmodellen.- den kritiske modell.- helhetsmodellen.	Forelesning
*	Målstyring.	2 timer
	- Hvorfor må vi ha mål?- Hovedmål - delmål.- Kunnskapsmål, ferdighetsmål, holdningsmål.	Forelesning

*	Evaluering - et redskap for vekst.	2 timer
	<ul style="list-style-type: none"> - Evalueringsprinsipper. - Hva skal evalueres? - Hvem skal evaluere? - Selvevaluering. 	Forelesning
*	Veiledning.	2 timer
	<ul style="list-style-type: none"> - Veiledning / rådgivning. - Ansvarsforholdet ved veiledning. - Å gi veiledning. - Å få veiledning. - Sykepleiefaglig veiledning. 	Forelesning
*	Den pedagogiske sykepleiefunksjonen som ett av sykepleierens 4 funksjonsområder.	6 timer
	<ul style="list-style-type: none"> - Er det forskjell på informasjon og undervisning? - Mål, evaluering og veiledning i sykepleien. - Informasjon og undervisning i forhold til: <ul style="list-style-type: none"> - pasienten. - pårørende. - studenter / elever. - kolleger. 	Forelesning og gruppe
*	Egen formidling og undervisning - 10 minutter fremlegg av selvvalgt tema med 10 minutter tilbakemelding.	7 timer
		Gruppe

Antall timer: 25 timer.

LITTERATUR.

Obligatorisk pensum.

- Almås, Hallbjørg m.fl.: Medisinsk og kirurgisk sykepleie.
Kap. 2 - Samtale og undervisning.
Universitetsforlaget 1985. 16 sider
- Carlsen, Liv-Berit m.fl.: Sykepleiefaglig veiledning.
Gyldendal Norsk Forlag, s. 12 - 58. 46 sider
- Handal, C. og Lauvås, P.: På egne vilkår.
Kap. 2, 3 og 4.
J. W. Cappelens Forlag. 84 sider
- Pettersen, R. T.: Evaluering - et redskap for vekst. 4 sider
- Thomsen, K. Lind: Mål for sygeplejen - hvorfor og
hvordan?
Munksgaard, 1978 - 1979. 9 sider
-

KOMMUNIKASJON.

Hensikten med undervisningen er at spesialeleven:

* Utvikler gode samarbeidsmåter for å oppnå et best mulig læringsresultat.

Emner:

* Å skape kontakt og tillit.

- Kommunikasjonsstil.
- Lytting.
- Spørreteknikk.
- Perspektivtaking.

* Å skape gode relasjoner.

- Identitet.
- Selvaktelse / selvrespekt.
- Logiske nivåer.
- Lagfølelse.
- Roller i gruppen.

* Å forebygge / takle konflikter og frustrasjoner.

- Konfliktenes nødvendighet.
- Indre og ytre konflikter.
- Frustrasjoner som nyttig signal.

Antall timer: 15 timer.

Undervisningsmetoder:

- Forelesning.
- Øvelser.
- Demonstrasjon.

SYKEPLEIETEORI.

BEGREPER OG MODELLER - HISTORIE - FILOSOFI.

Hensikten med undervisningen er at spesialeleven:

- Går inn for å betrakte sin tidligere praksis i et nytt perspektiv.
- Erkjenner ansvaret for å bidra til kunnskapsutvikling i sykepleie.
- Videreutvikler sykepleiefaglig identitet.
- Forstår hvordan menneskesyn og sykepleiesyn innvirker på teori og praksis.
- Kjenner sentrale sykepleieteorier og sykepleieteoretiske retninger.
- Vurderer konsekvensene av teoriene i praksis.
- Har kunnskaper om sykepleiens historiske perioder.
- Er oppmerksom på utviklingen av videreutdanning i sykepleie i et historisk og samfunnsmessig perspektiv.
- Bruker et bevisst sykepleiesyn i utøvelsen av sykepleie.

Emner:

* Sykepleiens historisk-vitenskapsteoretiske faser. - Førvitenskapelig.- Medisinsk.- Humanistisk.* Sykepleie i sosialhistorisk perspektiv. - Nasjonalt.- Internasjonalt.- Sykepleien mot år 2000 - WHO.* Utviklingen innen: - Helsefagutdanningene i Norge.- Videreutdanning i sykepleie, nasjonalt - internasjonalt.	<p>Forelesning
4 timer</p> <p>Forestilling
2 timer</p> <p>Forelesning
2 timer</p> <p>Forelesning/
Selvstudium
5 timer</p> |
|---|---|

*	Teoriutvikling i sykepleie. - Forholdet teori - praksis. - Egen sykepleieteori. - "Delt" teori. - Sykepleieprosessen - begrepets opprinnelse og innhold, kritikk av begrepet.	Forelesning
		5 timer
		Selvstudium
		5 timer
*	Sykepleiemodeller. - Modell eller teori? - Sentrale modeller: Henderson - Orem - Roy - Levine. - Definisjoner av sykepleie. - Konsekvenser for praksis. - Nøkkelbegreper i sykepleie.	Grupper
		5 timer
		Forelesning
		12 timer
		Grupper
		5 timer
		Selvstudium
		5 timer

Antall timer: 50 timer.

LITTERATUR.

Obligatorisk litteratur.

George, Julia B.: Nursing Theories: The base for nursing practice. Prentice - Hall International Editions, 1985. Kap. 8, 11 og 17.	23 sider
Hamran, Torun: Den tause kunnskapen. Universitetsforlaget, 1987.	86 sider
Jensen, Per: Sykepleieteori - relasjoner. Diakonhjemmets Sosialhøyskole, kompendium 1991.	69 sider
Sundin, Maj-Len: Grunnlagstenkning, menneskesyn, sykepleiesyn. Fra Ullevål sykehus, 1987.	4 sider
Travelbee, Joyce: Mennesket. Oversatt kapittel fra Interpersonal aspects of nursing.	5 sider

- Martinsen, Kari: Omsorg og makt, ord og kropp i sykepleien.
Sykepleien, 2 / 1991. 6 sider
- Karoliussen, Mette: Skal vi oppdage det usynlige må vi nøye studere det synlige.
Klinisk Sygepleje, 5 / 1990. 3 sider
- Asdahl, Torgeir: Helse.
T. No. Lægefor., 29 B / 1988. 3 sider
- Karoliussen, Mette: Norsk helsevesen -
legeutdanning og verdier.
T. No., Lægefor. 30 / 1988. 3 sider

Anbefalt litteratur.

- Eriksen, Katie: Hälsans idè.
Almquist & Wiksell, 1984.
- Nåden, Dagfinn: Sykepleiens kunstdimensjon.
Universitetsforlaget, 1990.
- Martinsen, Kari: Omsorg, sykepleie og medisin.
TANO, 1989.
- Rustøen, Tone: Livskvalitet, et sentralt begrep i sykepleie.
Klinisk Sygepleje, 5 / 1990.

SYKEPLEIEFORSKNING OG VITENSKAPSTEORI.

Hensikten med undervisningen er at spesialeleven:

- Har kunnskaper om elementære forskningsbegreper og metoder.
- Har kjennskap om ulike vitenskapsteorier i relasjon til valg av metoder.
- Kjenner trinnene i forskningsprosessen.
- Kunnskaper om forskningsetiske retningslinjer.
- Anerkjenner sykepleieforskningens betydning for kunnskaps- og kvalitetsutvikling av sykepleie i praksis.
- Ser sitt ansvar i å omsette aktuelle forskningsresultater i sykepleiepraksis.

Emner.

- * Sykepleieforskning i historisk perspektiv. 2timer
 - Når begynte sykepleierne å interessere seg for forskning innen eget praksisfelt?
 - Pionerarbeide innen norsk sykepleieforskning.
 - Opprettelse av institutt for sykepleievitenskap.
 - Forskningskonsulent ansatt i NSF.
 - Stillinger som sykepleieforskere opprettes ved norske sykehus.
 - Sykepleiernes vitenskaplige arbeider - hvilke av sykepleiernes dimensjoner er det i størst utstrekning fokusert på?
 - Hvilke av sykepleiernes dimensjoner bør prioriteres i framtiden?
- * Sykepleierens forskningsfelt. 2 timer
 - Sykepleietjenesteforskning.
 - Klinisk sykepleie.
 - Pasientsituasjonen.
 - Forekomst og utbredelse av ulike tilstander av funksjonssvikt i befolkningen i relasjon til menneskers livssituasjon.
 - Fagdidaktikk.
 - Historisk forskning.

*	Vitenskapsteoretiske tilnæringsmåter.	2 timer
	- Kunnskapssyn - menneskesyn. - Positivism. - Hermeneutikk. - Kritisk teori.	
*	Forskning - allmenvitenskaplige normer.	2 timer
*	Forskningsprosessen.	2 timer
*	Forskningsetikk.	3 timer
	- Helsinkideklarasjonen. - Etske retningslinjer for sykepleieforskning i Norge. - Grunnleggende normer for empirisk forskning. - Regionale etikkomitèer.	
*	Sykepleieforskningens nytteverdi i relasjon til praktisk sykepleie.	2 timer

Antall timer: 15 timer.

Undervisningsmetoder:

- Forelesninger.
- Gruppearbeid i tverrklasser.

LITTERATUR.

Obligatorisk litteratur.

-	Helsinkideklarasjonen.	
-	Juvkam, Rannvei Aune: Sykepleieforskning i Norge.	65 sider.
-	Steen, Eldrid: Fagutvikling og forskning blant sykepleiere på postplan.	10 sider.

Anbefalt litteratur.

-	Svensson, Elisabeth: Forskningsmetoder.	104 sider.

SYKEPLEIEFUNKSJONER OG -METODER.

Hensikten med undervisningen er at spesialeleven:

- Har et bevisst forhold til hva som er sykepleiens fokus og selvstendige funksjon.
- Ser konsekvensene av forskjellige sykepleiemodellers metodebeskrivelser og går inn for å relatere disse til tidligere og kommende praksis.
- Tar ansvar for å videreutvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger innenfor de forskjellige delfunksjonene i sykepleie.

Emner:

- * Sykepleiefunksjoner.
 - Sosialdepartementets funksjonsbeskrivelse for sykepleiere.
 - Rammeplanens delfunksjoner og ansvarsområder.
 - NSF's funksjonsbeskrivelser.
 - Dimensjoner i den direkte sykepleie: den pleiemessige, pedagogiske og medmenneskelige dimensjon.
- * Sykepleiemetoder.
 - Støtte, erstatte, kompensere.
 - Bevare energi og integritet.
 - Fremme adaptasjon.

Antall timer: 15 timer.

Metode:

Integrert i sykepleieteori, ledelse og organisasjon.
Egen klasse.

ETIKK.

Hensikten med undervisningen er at spesialeleven:

Bevisstgjør verdier og holdninger i forhold til seg selv, pasienten, pårørende og medarbeidere ved å:

- Erkjenne fagets grunnleggende verdier og ha Yrkesetiske Retningslinjer som norm for sykepleieutøvelsen.
- Bli bevisst organisasjonens grunnleggende verdier.
- Å kunne se sammenhengen mellom forfektete verdier og bruksverdier.
- Å være forberedt på yrkesetiske dilemma i arbeidssituasjonen.
- Å akseptere at vi kan ha ulike verdisyn.

Emner:

- * Begrepsavklaring.
 - Etikk.
 - Moral.
 - Normer.
 - Verdier.
- * Ethiske modeller.
- * Yrkesetiske retningslinjer.
- * Undervisningsavdelingens, Rikshospitalets og nasjonalt helsepolitisk idègrunnlag.
- * Forholdet mellom forfektete verdier og bruksverdier.
- * Ethiske dilemma.
- * Analyse av etiske konfliktsituasjoner.
- * Argumentasjon for etiske valg.

Antall timer: 20 timer.

Undervisningsmetoder:

- Forelesninger i storklasse.
- Selvstudie - forberedelse til gruppearbeid.
- Gruppearbeid, presentasjon, diskusjon i tverrklasse.

LITTERATUR.

Obligatorisk litteratur.

Aadland, Einar: Etikk for helse og sosialarbeidarar.
s. 9 - 25, s.35 - 147, s 155 - 181.

156 sider

Anbefalt litteratur.

Aadland, Einar: Etikk for helse og sosialarbeidarar.
s. 182 - 237.

Yrkesetiske Retningslinjer og ICN's kodeks.

15 sider

Rikshospitalet's og Undervisningsavdelingen's hovedmål og idégrunnlag.

Fra etisk refleksjon til handling.
Sykepleiernes faglig / etiske ansvar.
NSF. s. 7 - 176.

JUS.

Hensikten med undervisningen er at spesialeleven:

- Kjenner til lover og forskrifter som er aktuelle innen sykepleierens funksjons- og arbeidsområde.
- Kjenner til sykepleierens plikter, ansvar og rettigheter.
- Kjenner til pasientens rettigheter.

Emner:

- * Aktuelle lover og forskrifter.
 - Sykehusloven.
 - Sykepleieloven.
 - Legeloven.
 - Forvaltningsloven.
 - Obduksjonsloven.
 - Transplantasjonsloven.
 - Kvakksalverloven.
 - Lov om statlig tilsyn.
 - Forskrifter om intern kontroll.
 - Skader - uhell - meldeplikt-rutiner ved RH.
- * Yrkesetiske retningslinjer.
 - Hvor går grensen mellom Jus / Etikk?
- * Pasientrettigheter.
 - Innsyn i journal.
 - Informasjonsrett.
 - Klagerett.
 - Personvern.
 - Billighetserstatning.
 - Rett til konfidensialitet.

- Forskrifter om barn på sykehus?

Antall timer: 15 timer.

Undervisningsmetoder:

- Undervisning i storklasse.
- Selvstudie - forberedelse til gruppearbeid.
- Gruppearbeid, presentasjon, diskusjon i tverrfaglig klasse.

LITTERATUR.

Obligatorisk litteratur.

Molven, Olav: Helse og jus.

Kapittel 2. Rettsregler og rettigheter.	4 sider
Kapittel 3. Rettssikkerhet.	4 sider
Kapittel 4. Forholdet mellom profesjonsetikk og lov.	7 sider
Kapittel 7. Dokumentasjon av journal. (s. 53 - 65)	8 sider
Kapittel 8. Taushetsplikt. (s. 67 - 82)	15 sider
Kapittel 10. Forskning	6 sider

Anbefalt litteratur.

Molven, Olav: Helse og jus.
Resten av boken.

Madsen, Inger Marie og Weile, Lise: Ansvar og Ansvarlighet.

Lahnstein, Geir og Henriksen, Kell Henrik: Aktuelle lover for
helse- og sosialsektoren.

Yrkesetiske retningslinjer og ICN's kodeks.

RAMMER FOR SYKEPLEIETJENESTEN.

LEDELSE OG ORGANISASJON.

Hensikten med undervisningen er at spesialeleven:

- Kjenner til den helsepolitiske planlegging.
 - * Lokalt og nasjonalt.
 - * Kort- og langsiktig.
- Har kunnskaper om organisasjon og ledelse.
- Deltar aktivt i tverrfaglig samarbeid og i ledelsen av eget fag.
- Tar medansvar for kvalitetssikring og dokumentasjon i eget fag.
- Tar ansvar for egen innflytelse på arbeidsmiljøet.
- Forstår hvordan media anvendes til å påvirke myndighet og brukere.

Emner:

- * Helsepolitikk / helseadministrasjon. 2 timer
 - Dagens helsepolitikk.
 - Statens rolle i helsevesenet.
 - Fylkeskommunens rolle i helsepolitikken.
 - Kommunenes rolle i helsepolitikken.
 - Media som aktører i helsepolitikken.
 - Målrettet ledelse.
- * Sykehuset som organisasjon. 2 timer
 - Karakteristika ved sykehuset som organisasjon.
 - Organisasjonsplan / kart.
 - Kommunikasjonsmønster / tjenestevei.
 - Bedriftskultur.
 - Instruks og stillingsbeskrivelse.
 - Beslutningsprosess.
 - Bemanning og turnusplanlegging.

*	Sykepleieren som leder.	5 timer
	- Lederegenskaper. - Lederansvar. - Ledelse av eget fag. - Tverrfaglig samarbeid.	
*	Økonomistyring.	2 timer
	- Statsbudsjettet. - Institusjonsbudsjettet. - Avdelingsbudsjett.	
*	Informasjonsteknologi i sykehuset.	4 timer
	- Pasientadministrative systemer. - Informasjonsteknologi i sykepleien. - Kvalitetssikring og dokumentasjon.	
*	Orienteringer rettet mot sykehuset som arbeidsplass.	5 timer
	- Personalavdelingen rettigheter / plikter. - Vernetjenesten. - NSF som organisasjon. - Litteratursøking - bibliotekjeneste.	

Antall timer: 20 timer.

Undervisningsmetoder:

- Forelesninger.
- Datasamling gjennom intervju.
- Diskusjon i små grupper.

LITTERATUR.

Obligatorisk litteratur.

- Ledelse og ledere i sykehus.
Elisabeth Holter. TANO, 1990.
Kap. 1,4,6,7,8,16 og 17

80 sider

LITTERATURLISTE.

HOVEDENHET A

OBLIGATORISK LITTERATUR.

- Almås, Hallbjørg m.fl.: Medisinsk og kirurgisk sykepleie.
Kap. 2 - Samtale og undervisning.
Universitetsforlaget, 1985. 16 sider
- Carlsen, Liv-Berit m.fl.: Sykepleiefaglig veiledning.
Gyldendal Norsk Forlag, s. 12 - 58. 46 sider
- Handal, C. og Lauvås, P.: På egne vilkår.
Kap. 2, 3 og 4.
J. W. Cappelens Forlag. 84 sider
- Pettersen, R. T.: Evaluering - et redskap for vekst. 4 sider
- Thomsen, K. Lind: Mål for sygeplejen - hvorfor og hvordan?
Munksgaard, 1978 - 1979. 9 sider
- George, Julia B.: Nursing Theories: The base for nursing practice.
Prentice - Hall International Editions, 1985.
Kap. 8, 11 og 17. 23 sider
- Hamran, Torun: Den tause kunnskapen.
Universitetsforlaget, 1987. 86 sider
- Jensen, Per: Sykepleieteori - relasjoner.
Diakonhjemmets Sosialhøyskole,
kompendium 1991. 69 sider
- Sundin, Maj-Len: Grunnlagstenkning, menneskesyn, sykepleiesyn.
Fra Ullevål sykehus, 1987. 4 sider
- Travelbee, Joyce: Mennesket.
Oversatt kapittel fra Interpersonal aspects of nursing. 5 sider
- Martinsen, Kari: Omsorg og makt, ord og kropp i sykepleien.
Sykepleien 2 / 1991. 6 sider
- Karoliussen, Mette: Skal vi oppdage det usynlige må vi
nøye studere det synlige.
Klinisk Sygepleje, 5 / 1990. 3 sider
- Asdahl, Torgeir: Helse.
T. No. Lægefor., 29 B / 1988. 3 sider
- Karoliussen, Mette: Norsk helsevesen - legeutdanning og verdier.
T. No. Lægefor., 30 / 1988. 3 sider
- Helsinkideklarasjonen.
- Juvkam, Rannvei Aune: Sykepleieforskning i Norge. 65 sider

Steen, Eldrid: Fagutvikling og forskning blant sykepleiere på postplan.	10 sider
Aadland, Einar: Etikk for helse og sosialarbeidarar. s. 9 - 25, s.35 - 147, s 155 - 181.	156 sider
Molven, Olav: Helse og jus.	
Kapittel 2. Rettsregler og rettigheter.	4 sider
Kapittel 3. Rettssikkerhet.	4 sider
Kapittel 4. Forholdet mellom profesjonsetikk og lov.	7 sider
Kapittel 7. Dokumentasjon av journal. (s. 53 - 65)	8 sider
Kapittel 8. Taushetsplikt. (s. 67 - 82)	15 sider
Kapittel 10 Forskning	6 sider
Holter, Elisabeth: Ledelse og ledere i sykehus. TANO, 1990.	
Kap. 1,4,6,7,8,16 og 17	80 sider

ANBEFALT LITTERATUR.

Eriksen, Katie: Hålsans idè.
Almquist & Wiksell, 1984.

Nåden, Dagfinn: Sykepleiens kunstdimensjon.
Universitetsforlaget, 1990.

Martinsen, Kari: Omsorg, sykepleie og medisin.
TANO, 1989.

Rustøen, Tone: Livskvalitet, et sentralt begrep i
sykepleie.
Klinisk Sygepleje, 5 / 1990.

Svensson, Elisabeth: Forskningsmetoder. 104 sider

Aadland, Einar: Etikk for helse og sosialarbeidarar.
s. 182 - 237.

Yrkesetiske Retningslinjer og ICN's kodeks. 15 sider

RH's og UV's hovedmål og idègrunnlag.

Fra etisk refleksjon til handling.
Sykepleiernes faglig / etiske ansvar.
NSF, s. 7 - 176.

Molven, Olav: Helse og jus.
Resten av boken.

Madsen, Inger Marie og Weile, Lise: Ansvar og Ansvarlighet.

Lahnstein, Geir og Henriksen, Kell Henrik: Aktuelle lover for
helse- og sosialsektoren.

Yrkesetiske retningslinjer og ICN's kodeks.